

TABOR* izhaja vsak dan, razven nedelje in praznikov, ob 18. uri s da umom naslednjega dne ter stane mesečno po pošti K 20—, za ino semstvo K 40—, dostavljen na dom K 23—, prejemau v upravi K 20—. Inzerati po dogovoru.

Naroča se pri upravi TABORA*, MARIBOR, Jurčičeva ulica šte. 4.

TABOR

UREDNIŠTVO se nahaja v Mariboru, Jurčičeva ul. št. 4, I. nadstropje. Telefon interurb. št. 276. UPRAVA se nahaja v Jurčičevi ulici št. 4, pritličje, desno. Telefon št. 24. BHS poštnoekovni račun št. 11.787.

Na naročila brez denarja se ne ozira. — Rokovani se ne vračajo.

Leto: II.

Maribor, torek 13. decembra 1921.

Številka: 280.

Velik obrtniški shod v Mariboru.

Maribor, 12. decembra,

Naše marljivo mariborsko »Slovensko obrtno društvo« je sklicalo za večerajšnjo nedeljo v Gambrinovi dvorani velik obrtniški shod, da, zavedajoč se potrebe, se obrtniki zopet enkrat porazgovore o važnih stanovskih vprašanjih. Na dnevnem redu pa je bil tudi sklep o stališču mariborskih obrtnikov glede delitve Slovenije na dve oblasti. Shod je sijašno uspel ter dokazal, da se mariborski obrtniki, ki so napolnili Gambrinovo dvorano, zavedajo svojih državljanstvih in stanovskih dolžnosti in pravice. Štiri referate so imeli na dnevnem redu, vendar so jih tekom dopoldneva kljub izčrpnemu obnavljanju dokončali. Z zanimanjem so udeleženci s kratkimi in stvarnimi opazkami posegli v debato. Niso zmerjali čez vlado, tudi kadar so kritizirali uredbe, ki jim ne ugajajo; govorili so o davkih, ki jih tarejo, niso pa zašli nikdar v demagoške vode in zahtevali odpravo davka, kot se to čisto sliši na podobnih shodih, ampak so vedno povdarjali, da mlada država potrebuje izrednih dohodkov, toda nalaga naj davčna bremena pravično.

Prvi je referiral agilni predsednik mariborskih obrtnikov gospod

Franjo Novak

o enotnem obrtnem zakonu: Enotni obrtni zakon je potreben za vso državo. Takšnega zakona še nimamo. Srbski obrtni zakon dopušča presto obrt. Če bi se ta zakon uveljavil za vso državo bi bili posebno mali obrtniki hudo prizadeti. Na Hrvaškem imajo ogrski zakon, mi v Sloveniji pa stari avstrijski zakon. Zato je potrebno, da se ti zakoni izenačijo tako, da bodo dovolj ščitili obrtnika, pri čemer naj velja načelo: obrt obrtniku. Tozadevna resolucija, ki jo prinašamo na drugem mestu, je bila soglasno sprejeta.

Tudi o drugi točki: obdačenje malega obrta, je govoril predsednik g. Novak. Obrtništvo se zaveda, da je naša država mlada in da so za njeno ureditev potrebna denarna sredstva. Zaveda se tudi besed nekega učenjaka: »Nimate dežele, ne države na svetu, v kateri bi se po vojni ne opazalo veliko siromaštvo!«. Posledice, ki so zadele ravno obrtništvo, ki je najvotrpelo in se mora še sedaj boriti za obstanek, še vedno tarejo obrtnika in otežkočajo njegov razvoj. Država naj vzame tudi nam, je izjavil govornik, a pri tem naj nas čuva, da ve od koga in koliko vzame. Davek na poslovni promet je že urejen, vendar ne pravično, ker so le nekateri pavšalirani, a ravno obrtniki potrebujejo enotnost sistema ter pravičnost obdačenja. Tudi tozadevna resolucija je bila soglasno sprejeta.

Za najvažnejšo točko dnevnega reda, delitev Slovenije v dve oblasti, je naprosilo obrtno društvo kot referenta g.

dr. Avg. Reismana,

kateri je predsednik obrtnikom predstavil kot znanega prijatelja in zagovornika obrtniških teženj, ki je to že ponovno dokazal ter ga je kot takega tudi na tem shodu pozdravil.

Iz obširnega govora dr. Reismana povzamemo v kratkem sledeče:

Od kar sem po prevratu aktivno posegel v javno življenje, sem vedno tudi z obrtniki, ki jih smatram, zlasti v mestu kot enega najvažnejših činilcev današnje gospodarske družbe, v najozbiljših stikih. V Celju sem jim po-

Zmaga Hrvatskega bloka v Zagrebu.

Živahna vdeležba. — Potek volitev. — Manifestacije. — Vzkliki proti Beogradu in edinstvu.

LDU Zagreb, 11. dec. Danes so se v Zagrebu vršile volitve v mestni zastop. Stevilo mandatov znaša 50. Vse stranke, ki so postavile svoje liste, so razvile živahno agitacijo, tako, da je bilo po mestu vse polno lepakov in letakov, ki so propagirali za nosilce list posameznih strank. Volišč je bilo za vse mesto 36. Hrvatski blok je imel v vsakem volišču na razpolaganje avtomobile in kočije, ki so dovažale volilce na volišče. Volitve bi se bile morale končati že ob 13. uri, toda radi velikega navala glasovalcev so se morale podaljšati do 14. ure. Ob 14. uri se je pričel skrutinij. Po mestu so se medtem razširile vesti, da je zmagal Hrvatski blok, nakar so mladeniči zahtevali, naj se po hišah razobešijo zastave, kar je večina hiš tudi storila. Hrvatski blok je formiral velik izprevod po mestu. Nekaj tisoč ljudi je z zastavicami v roki korakalo po mestu in pelo »Lepo našo domovino« ter klicalo: »Živio Radić! Živela republika! Živel Hrvatski blok in samostojna Hrvatska!« Izprevod je hotel prodreti v gorenje mesto, kjer se je v mestni hiši vršil skrutinij. Gorenje mesto pa je bilo zastraženo po močnih kordonih redarstva in orožništva, ki ni nikogar pustilo v gorenje mesto. Pred mestno hišo se je zbralo komaj 100 ljudi, ki so čakali izida. Na Wilsonovem trgu, pred univerzo, je prišlo do majhne demonstracije proti dalmatinskim dijakom. Demonstrantje so klicali: »Doli z Rasico!« Redarstvo je napravilo mir. Kmalu pa je došlo do malih incidentov tudi na univerzi, kjer je mladina pometala iz univerzitetne avle oglasne plošče klubov Hrvatskega bloka, plošče pristašev Hrvatske zajednice in plošče akademskega kluba »Matija Gubec«. Prišli pa so akademiki, pristaši Hrvatskega bloka in so pometali iz avle plošče demokratske omladine. Končno so bile vse plošče zopet na svojih mestih. Izprevod, ki je poprej korakal po

mestu, je odšel v dvorano Hrvatskega Sokola na Wilsonovem trgu, kjer je bil napovedan komers Hrvatskega bloka. Ker pa je bilo prepovedano na dan volitev točenje alkoholnih pijač, je bilo jasno, da bo to samo skupščina. V dvorani je prvi govoril Stjepan Radić, ki je podal pregled splošne politične situacije in rekel, da je zadnji čas, da se Beograd spomenuje in da začne respektirati Hrvate. Nato je govoril zajedničar dr. Drinković, ki je rekel, da bo današnja zmaga Hrvatskega bloka resen memento Beogradu in da so Hrvati na dan volitev pokazali, da hočejo v mejah današnje države svojo suverenost državo in da bodo to borbo dovedli do konca. Govoril je tudi frankovec Milko Košutić, ki je rekel, da Hrvatska ni svobodna. Medtem pa je prišel v dvorano redar, ki je prinesel akt, s katerim se komerz razpušča. Radić je pozval navzoče, naj se mirno razidejo. Pripomnil je, da se ni treba bati za hrvatsko stvar in za hrvatsko zmago. Ako Beograd ne bo s Hrvati, tedaj Hrvati ne bodo šli samo mimo Beograda ampak naravnost proti njemu. Klicalo se je: »Živela republika!« nakar se je skupščina razšla. V mestni hiši se je medtem končal skrutinij in razglasil se je rezultat volitev. Hrvatski blok je dobil 36 mandatov, demokratje 6, zionisti 2, nezavisni delavci 2, socialistična zajednica 1, jugoslovenska neodvisna stranka 2, hrvatska pučka stranka 1, radikalci pa nobenega mandata. Od skupno 28.695 volilcev jih je glasovalo 21.401, tako da je kvocijent 428. Glasov so dobili: Radikalci 154, socialistična zajednica 454, demokrati 2545, jugoslovenska neodvisna stranka 819, zionisti 691, hrvatska pučka stranka 366, hrvatski blok 15.297 in stranka neodvisnih delavcev 1074. V mestu vlada sedaj popoln mir in red. Po ulicah patrolirajo stražniki in orožniki.

Glavni kongres radikalne stranke.

Pašić vodi kongres. — Protitica ni na kongresu. — Stroga zaupnost.

LDU Beograd, 11. decembra. Danes dopoldne je otvoril g. Pašić drugi kongres radikalne stranke. Na kongres so bili pripuščeni samo delegati in važnejši člani radikalne stranke, novinarjem pa vstop ni bil dovoljen. Kongresa se je udeležilo okrog 270 delegatov in zastopnikov različnih srezov. G. Pašić je otvoril sejo, nakar je pozdravil delegate predsednik radikalnega kluba Aca Stanojević. Nato se je prešlo na referat o državiškem delu stranke. G. Pašić je poročal o zu-

nanji politiki s posebnim ozirom na to, v kolikor so bile zanj merodajne smerice radikalne stranke. G. Ljuba Jovanović in dr. Laza Marković sta poročala o notranji politiki, dr. Velizar Janković pa o poljedelski politiki. Stojana Protića ni bilo na kongresu. Seja je bila končana ob 18. uri. Prihodnja seja se vrši jutri. O današnji seji podrobnosti niso znane. Na jutrišnji pa se bo razpravljalo o nadaljnjem zadržanju stranke, o čemer se je debata pričela že danes.

Fašistovski izgredi v Zadru.

LDU Zagreb, 11. dec. »Novosti« poročajo iz Zadra, da so bile snoči tam velike protislovenske demonstracije, katere sp vzpizorili fašisti. Več trgovin naših rojakov je bilo opljenjenih in več naših rojakov ranjenih. Podrobnosti še niso znane.

Perzijski poslanik pri dr. Spahli.

LDU Beograd, 11. decembra. Perzijski poslanik v Beogradu Ali Akhbar Khan Bahaman je danes posetil trgovinskega ministra dr. Spaho in se razgovarjal z njim nad eno uro o trgovinskih razmerah v naši državi.

novno predaval, a tudi v Mariboru sem imel že priliko ponovno povdarjati pomen povzdige obrtniškega stanu in to v narodnem kot v državnem interesu. Bilo mi je torej v veliko zadoščenje, da me je Vaš predsednik povabil, naj na tem Vašem lepem zborovanju spregovorim o vprašanju delitve Slovenije v dve oblasti iz gospodarskega stališča, ki mora biti pred vsem merodajno za Vas obrtnike.

Je to sicer obenem precejšnje politično vprašanje, a mene veseli, da me je povabil Vaš predsednik na to zborovanje, ker stojiva midva v različnih političnih taborih, kar pa nama ne brani, da se ne bi v tako važnih državno-gospodarskih vprašanjih vsedli k isti mizi vsi, ki pošteno mislimo o procvitu naše domovine in blagostanju vseh njenih državljanov. V takšnih važnih odločitvah morajo ravno politična nasprotstva stopiti popolnoma v ozadje, da ne izgubimo iz vida onih velikih usodnih odločitev, od katerih je lahko odvisna dobra ali slaba usoda večjih generacij. Tako veliko važnost pa moramo gotovo prisojati vprašanju ustanovitve

mariborske oblasti.

Hočem Vam z ozirom na važne zadeve, ki jih bodele še razmotrivali, popolnoma s stališča obrtnika v kratkem razmotriti to vprašanje, katero seveda ne bom s tem še popolnoma izčrpal, — bil sem za to žal tudi prepozno obveščen o shodu — v glavnih potezah pa si bomo takoj na jasnem in upam, da tudi edini. Pomanjkljivo bodele Vi dopolnili v debati, posebno s svoje življenske izkušnje v dobi po osvobodjenju.

Država je zakonitim potom sprejela s svojo Vidovdansko ustavo temelje, na katerih hoče graditi svoje kulturno, politično, socialno in gospodarsko življenje. Obrtniki pa so pred vsem poklicani v to, da v svojem lastnem interesu branijo čuvanje obstoječih zakonov. Tak zakon je ustava, ki določa, da se v bodoče razdeli uprava države v večje okraje, to je oblasti, ki ne smejo imeti več kot 800.000 prebivalcev. Vsled tega je treba deliti okraje, v katerih prebivamo Slovenci, v dva dela, to je ljubljansko in mariborsko oblast. In tako bi se prenesla velika večina vladnih poslov iz Ljubljane na dve oblasti, to je na ljubljansko in mariborsko. Ozkosrčni ljudje v Ljubljani, pa so zagnali takoj glasen krik, češ, Slovenijo delijo in s tem škodijo Slovincem. Zdi se mi, da temeljijo ti protesti pred vsem na ozkosrčnem lokalnem ljubljanskem patriotizmu, ki ne gleda v bodočnost in se boji vsake reforme.

Mi tu ob severni meji pa si mislimo, da Slovenija vsled tega ne bo nič utrpela, ampak prej pridobila. Pravi, da je treba pred vsem dognati, če bodo to delitev prenesle finance. Jaz pa mislim, da je treba prej dognati, če je ta delitev stvarno upravičena, če je v interesu države in gospodarskega povzdiga vseli slojev. Ako obvelja slednje, potem se pa morajo finančne strani tega vprašanja ostalim važnejšim momentom podrediti.

Mi smo in še bomo prenesli težja finančna bremena, ko njih pozitivne strani ne bomo čutili neposredno na lastni koži. In vendar jih bomo morali prenesti in smo jih. Lažje in rajše bomo torej prenašali bremena, ki nam bodo neposredno na licu mesta koristila.

Naravno je, da mora pridobitnim slojem le koristiti, če se mesto večja. In Maribor bo gotovo zrastel čez noč, ako dobimo semkaj oblast, torej višje

državne funkcionarje, višje instance, ki so jih imeli dosedaj le v Ljubljani, Zagrebu in Beogradu. Poleg novih uradnikov, ki bodo dali zasluzka raznim obrtnikom, se bodo v Mariboru ravno radi teh višjih oblasti naseljevale tudi nove industrije, dobimo sedež raznih družb, ki poslujejo v območju mariborske oblasti, pa so doslej prenašale svoje centralne urade v Ljubljano le radi tamošnjih višjih oblasti. Pritegnili bomo nova trgovaška podjetja, nove strokovne šole, denarne zavode in podobno, več bo dela, več zasluzka.

Bojijo se, da ne bo dovolj uradnikov. Tudi to je neupravičen strah, ker na drugi strani slišimo, da že prehajamo v nevarnost inteligenčnega proletarijata: univerze, gimnazije in sploh srednje šole so prenapolnjene. Uradništva torej gotovo ne bo manjkalo. In tudi izdatki za nje ne bodo tako veliki, ker bo nekaj uradništva potem v Ljubljani prostega za Maribor, na drugi strani pa bo zopet to novo uradništvo napravilo toliko pozitivnega, da bo tisto pozitivno vsekakor odtehtalo njihovo plačo. Če pa ne bo toliko dela, pa tudi ne bo treba odvišnega uradništva.

A glavno je nam to: mi smo uverjeni, da bo ustanovitev oblasti v Mariboru povzdignila vse naše javno, pred vsem pa politično življenje, ker bomo imeli v svoji sredini na licu mesta odgovorne funkcionarje, ki bodo imeli ožji delokrog, ga zato lažje obvladali, situacijo bolje pregledali, potrebe vseh slojev natančno preštudirali, bodo pa tudi bližje in v večjem stiku z ljudstvom, katero mu bo zato lažje tolmačilo svoje potrebe in zahteve.

Ustroj oblasti bo nudil ljudstvu več možnosti do sovladanja kot dosedanja sistem, posebno pa v gospodarskih vprašanjih. Gospodarsko blagostanje pa je predpogoj vsem drugim človeškim potrebam. Zato se čudim onim, ki so proti centralizaciji v Beogradu, a na drugi strani kličejo po centralizaciji v Ljubljani, ki nam je kazala doslej vsaj toliko okostenelega birokratizma, kot Beograd. Gotovo je že vsakega izmed vas zadela prijetnost, da je moral vlagati v Ljubljano kak rekurz, veste pa sami, kako dolgo ste čakali na rešitev. Z isto neprijetno zavestjo se spominjate nešteti drugih težav in zahtev, ki ste jih stavili na Ljubljano, pa ste le težko dosegli uspeh, ker tam čisto niso mogli imeti razumevanja za naše razmere in težnje. Ako bomo imeli bližje svojo oblast, bomo tudi lažje odgovorne činitele klicali na odgovor in z večjim povdorkom utemljili svoje upravičene zahteve. Vse to bo rodilo obilo koristnih sadov, tako za nas, kot tudi za državo, bo torej mnogo novih posrednih in tudi neposrednih, materi-

jelnih in moralnih posledic od ustanovitve oblasti v Mariboru.

Nasprotno pa ta delitev slovenskih krajev v dve oblasti slovenskemu narodu kot Ljubljani sami ne more pravi nič škodovati. Te strahove vidijo samo oni, ki zasledujejo s protesti proti oblastem druge zakrite cilje in pa Ljubljaničani, ki se mi zdijo kot sedemdesetletni kmet, ki ima 45letnega osivelega sina, kateremu pa še vedno noče izročiti posestva, ker se boji, da bi »dote« še ne znalo samo hoditi. Da temu ni tako, dokazujete najbolj vi obrtniki s svojim neumornim smotrenim delom, ki je letos kulminiralo v uspeli prireditvi obrtne razstave, česar še n. pr. obrtniki ljubljanske oblasti niso zmogli. Tudi vse ostale panoge našega življenja dokazujejo, da smo zreli za samostojno oblast. Oni, ki se bojijo vsled ustanovitve oblasti nasprotij med »Kranjci« in »Štajerci«, si pa sami slikajo strahove, katerih mi sploh ne vidimo. To nasprotstvo je bilo doslej tudi le med onimi, ki ne mislijo dalje kot čez plot svoje domače vasi in to gostilniško nasprotstvo bo živelo v glavah majhnih ljudi, še tudi naprej, če imamo oblasti ali ne, kot se bodo še tudi naprej pretepali vročkovni fantije sosednih vasi — iz golega lokalnega sovraštva. Toda na kakšne čenče se vendar ne bomo ozirali pri rešitvi važnih gospodarskih in državnopravnih vprašanj. Nasprotno, z ustanovitvijo dveh oblasti v Sloveniji bo nastalo dvoje delavnih torišč, ki bodo gotovo skušale med seboj konkurirati v delu za korist občanov svojega okrožja in vi obrtniki boste najbolje vedeli, da takšna konkurenca ne more nikoli škodovati dobri stvari.

V Ljubljani govorijo tudi o stanovanjski bedi, ki se bo baje s tem v Mariboru povečala. Gospoda, jaz mislim, da bi bilo zelo dobro, če Ljubljana v tem oziru ne govori preveč. Ta pomislek najlažje razpršimo: za začetek nam ne bo manjkalo ravno mnogo pisarn in stanovanj. Čim pa se stvar uredi, bo lahko vlada že tudi postavila primerno stavbo za oblast, obenem pa kot v Ljubljani, tudi mariborske denarne mogote prisilila k zidanju. Povdarjal sem že enkrat na javnem shodu naravnost smešno in izzivalno dejstvo, da Južna železnica v Mariboru nič ne zida, čeprav ima tukaj največ svojih uslužbencev in večino svojih prog v območju mariborske oblasti. (Medklici: Tako je! Zakaj ne zidajo banke! itd.).

Maribor je važno prometno križišče, gospodarsko težišče velikega dela Slovenije, Prekmurja in Koroške ter že ravno radi tega naravnost kliče po višjih uradih, ki bodo omogočili ugodnejši razvoj tega važnega obmejnega mesta. Neštete so ugodnosti, ki jih bo s tem pridobilo ljudstvo iz okrožja, kateremu je danes gotovo predolga in

pretežavna pot v Ljubljano k tamošnjim višjim oblastim. Mislimi moramo na težavne prometne razmere v našem okrožju, ki jih bomo tudi gotovo pod okriljem svoje oblasti lažje uredili, kot pa potem ene vlade iz Ljubljane.

Nismo pa mi morda tako malenkostni, da bi se ozkosrčno oklepali bivših »Štajerskih« in »Kranjskih« mej, zato se tudi ne zoperstavljamo odcepitvi onih bivših štajerskih krajev, kot n. pr.: brežiškega in drugih, ki so bližji in se nagibajo gospodarsko proti Zagrebu ali Ljubljani. Ne moremo pa sveda pustiti trgovanja gospodarske enote kot jo tvori n. pr. mariborsko okrožje s celjskim.

In tako prehajam li koncu. Našel sem le nekaj razlogov, ki govorijo za ustanovitev mariborske in ljubljanske oblasti, ker se mi zde ti najvažnejši za stalnice vas obrtnikov. Če pa to premostimo kot resni gospodari in ob enem dobri državljani, moramo z vso energičnostjo zahtevati, da vlada v smislu Vidovdanske ustave izvede delitev države v oblasti in stem tudi ustanovitev ljubljanske in mariborske oblasti. Mi vidimo v tem okrepitev našega gospodarskega stanja, okrepitev narodne in državne misli v obmejnih krajih, več dela in razumevanja za ljudske potrebe! (Burno odobravanje!)

Predsednik se je zahvalil govorniku dr. Reismanu za temeljita izvajanja, katerim so zborovalci ponovno soglasno pritrjevali ter tudi soglasno sprejeli tozadevno resolucijo, ki jo pri našamo z ostalimi vred na drugem mestu.

K četrti točki je govoril zopet predsednik g. Novak in sicer o protestu proti centralizaciji obrtnih zadrug v Ljubljani. Na temelju izvajanj o delitvi Slovenije v dve oblasti prihajajo mariborski obrtniki tudi v tem vprašanju do zaključka, da so v interesu stvari proti centralizaciji obrtnih zadrug v Ljubljani ter zahtevajo v posebni resoluciji, da se tudi za obrne zadruge ustanove posebne centrale v Ljubljani in Mariboru.

Debate so se udeležili odposlanec obrtnih zadrug iz Novega mesta, gosp. Ogrič, ki je predvsem propagiral potrebo organizacije obrtništva, g. Beranič, g. Monjač, g. predsednik, in dr. Reisman, ki je h koncu povdarjal uspehe, katere je doseglo s svojim delom mariborsko društvo, in bo za to tudi z današnjimi stvarnimi sklepi gotovo zelo uspehe.

Sprejete so bile sledeče resolucije:

Na shodu mariborskih obrtnikov dne 11. decembra 1921. v Gambrovi dvorani, se je obravnavalo in podrobno razpravljalo o enotnem obrtnem zakonu in o poslovnem davku na poslovni prometi, kateri predlagajo sledečo

RESOLUCIJA

v prospeh in zaščito obrtnega štana, zahtevamo enotnost obrtnega zakona za celo državo, katerega smatramo potrebnim kakor v osnutku in ostalem, ki ga predlagajo razne komore in korporacije, kajti le isti more zadostno zaščititi obrtni stan in določiti, da gre obrt le opravičenim obrtnikom.

RESOLUCIJA

Obrtništvo se zaveda, da je naša država mlada in za ureditev potrebna sredstev in denarja, zavedamo se tudi izreka nekega velikega učenjaka: »Nimate zemlje, niti države na svetu, v kateri bi se po vojni ne opazalo siromaštvo«. Posledice, katere so prišle in zadele ravno nas obrtnike, kateri smo največ trpeli in se moramo sedaj za naš obstanek boriti, nas še vedno tišči in nam otežujejo naš razvoj.

Država naj vzame tudi nam in le pri tem naj nas čuva, da ve od koga in koliko da vzame. Davek na poslovni promet je že urejen, vendar ne pravilno, ker so le nekateri pavšalirani, drugi pa tega ne uživajo in ravno mi obrtniki potrebujemo enotnost sistema, ter pravičnost obdačenja. Ne moremo se strinjati, da so na poslovni davek pavšalirani le obrtniki z dvema pomočnikoma, temveč hočemo, da se obrtnike pavšalira do 15 delavcev. To radi tega, ker tudi te smatramo obrtnike z manjšim obratom; nadalje zahtevamo enotni davek za vso državo.

RESOLUCIJA

mariborskih obrtnikov o razdelitvi Slovenije v dve oblasti.

Slovenski obrtniki, zbrani na velikem obrtniškem shodu v Gambrovi dvorani v Mariboru dne 11. decembra 1921. odobravajo načrt vlade, da se v smislu Vidovdanske ustave država razdeli v oblasti in tako tudi Slovenija v ljubljansko in mariborsko oblast. Ustanovitev ljubljanske in mariborske oblasti bo brezdvomno povzdignila zlasti vso gospodarsko življenje Slovencev, posebno pa naše v obmejnih krajih. Pričakujemo, da bodo imeli predstavitelji mariborske oblasti, ki bodo naše razmere opazovali na licu mesta več razumevanja za naše gospodarske težnje, kot smo bili tega deležni od raznih ljubljanskih deželnih vlad. Ustanovitev mariborske oblasti pa bo ravnotako služila tudi povzdigu narodne in državne misli v vsem njenem področju, posebno v naših obmejnih krajih, delih bivše Koroške in Prekmurja. Apeliramo torej na vlado, da ustanovi močno mariborsko oblast v smislu Vidovdanske ustave, zahtevamo pa odločno, da pripade tej mariborski oblasti tudi celjsko okrožje.

RESOLUCIJA

Mariborski obrtniki vseli stroš, zbrani na obrtnem shodu dne 11.

Dr. Avg. Reisman:

V Beogradu.

(Konec.)

Potporučnik je prišel s svojim otroško udanom, zvestim služabnikom, ki nam je verno pomagal tri kratke dneve, podali smo si roke in hiteli na peron, da si priborimo sedež za dolgo nočno vožnjo proti domovini. Od vseh strani so prihitevali zamudniki; zadnje so bile seve brhke ljubljanske Sokolice, ki so imele v Beogradu dvodnevni tečaj za proste vaje na letošnjem izletu. Hudo jih je okregal načelnik, pa so ga takoj razorožile s svojimi ponosnimi, veselimi očmi, ker so delo dovršile in si prinesle v znak priznanja velikan-ske krasne šopke beograjskih rož. Sedaj se njih delo širi po Srbiji in v poljetju ga bomo videli na ljubljanskem telovadišču.

In zato sem pri odhodu mislil na naše Sokolstvo, na doslej edino trdno vez, ki spaja naš jug s severom, zapad z vzhodom, edino solnce, ki ogreva anako in istočasno vse Jugoslovane, ki vzhaja danes tu, jutri tam, vžiga žarišča in daje gorkoto življenja vsemu narodnemu bitju. Da ideja Sokolstva je naš spas.

Pa — vlak se je zganil, še smo si stisnili desnice in zaklicali: na svidenje in že smo drdraji čez savski most. Brzeli smo v tiho noč, pa še ni bil čas

počitka. Z Ignatusom sva namreč hotela napraviti med potoma še odbočko v Osijeku, kjer imam preljubezljivo tetko brez moža in brez otrok, moral sem torej napisati šefu prijazno pismo, da bom za en dan »nategnil« dopust, Ignatusu pa je še manjkal članek, ki bi moral drugi dan iziti v »Taboru«. In tako smo začeli, vlak pa je neusmiljeno ropotal in se zibal na vse strani, zato je žrtvoval dr. Strmšek kosček svoje udobnosti ter z velikanskimi črkami končal poročilo, ki ga je diktiral Ignatus. Ko bi komodni bratci slutili, v kakšnih težavah se je porodil članek, ki ga je morala drugi dan za tisk še prepisovati nežna roka. Pa tudi to smo srečno opravili, začeli smo vzbujati spomine, kramljati, »zlagati« in »dremati«. Po polnoči sva morala izstopiti v Vinkovcih, da sva jo drugo jutro po dveh lokalkah, premražena, neprespana in trudna prijadrala v speči Osijek. S primerno Odi-sejo sva našla tetko ter jo po dolgem klicanju in razbijanju priključila k oknu. Ah, to nedolžno otroško veselje osamelih tetk! Še bolje pa nama je teknil njen gorki čaj in pa mehke tele blazine.

Osijek nam je že lepo popisal naš sokolski starosta, zato ga bom jaz čisto kratko opravil. Nič posebnega. Raztrgano, dolgo, bogato židovsko mesto, kjer živi vse od trgovine, pa tudi industrija je močna. Trgovine pa so sko-

ro dosledno v nemško-židovskih rokah. Vendar se začena domači srbo-hrvatski živeli močno jačati, imajo nebroj lepši šol, stalno gledališče, no tudi časopisov izhaja cela vrsta, ne manjka tudi židovski, socijalistični organ pa je pisan hrvatsko-nemško. Tudi versko so primerno pisani. Imajo katoliško in pravoslavno cerkev ter dve sinagogi in pa legijo kasarn z dobro ohranjenimi obrambenim ozidjem, ker je bil Osijek svojčas kot granično mesto, najvažnejša strateška točka v boju proti balkanskim izpadom.

Pa za vse to se nisva dosti brigala, peljala sva se sredi solnčnega poldneva z nepretrglo konjsko cestno železnico iz Gornjega grada v Dolnjega in zopet na zaj; ker nama je zopet zlezla utrujenost v noge, v oči pa spanec, zato sva ostali del dneva preživela ob bogato obloženi telkini mizi in užijala sladkosti in dobrote slavonske kuhinje. Včasih je treba biti tudi človek.

Noč naju je dala, noč naju je zopet vzela. Točno ob sedmih zvečer sva se vsedla v prijetno zagrebi, do skrajnosti snažni in še lepše razsvetljeni, novo opremljeni vagon. Potnikov ni bilo mnogo in tako smo se lepo razvrtili, da sva se mogla oba udobno razlekniti po udobnih blazinah, pa sva jo prav krepko dremala celo noč po paralelni progi čez Našince in Križevce, proti Zagrebu. Sprevozniki so bili postrežljivi in uljudni žodločno, pa so va-

rovali tudi predpise, tako da n. pr. ni smel noben moški v ženski oddelci, noben kadilec v nekadilce. Ko sva se drugi večer vozila iz Zagreba proti Mariboru, torej že v skrajnem kotu zapadne kulture, v vagonih Južne železnice, ki jo nadzira in vodi ljubljanska in dunajska gospoda, pa smo sedeli v umazanih, nezakurjenih, natrpanih prenapolnjenih vagonih, brez luči, da drug drugega nismo ločili od sebe, in smo torej morali celo pot cepetati z nogami in krčevito stiskati svoje zadnje bankovce v žepu, v strahu pred dobrotami zapadno-kulturnih uzmovitev. V nekadilcu so tako strahovito kadili, da smo kihali in kašljali, sprevoznik pa, kakor vedno, ni videl nič in še manje hotel slišati naše proteste.

Zagreb! — Prvič sem ga videl, hodila sva cel dan po njem, bilo pa mi je najudobneje, ko sva se zapeljala ven v tihi park, Maksimir, ki je sameval v svojem jesenskem času. Toliko sem slišal o zagrebskih židih, vendar me je potem na licu mesta ta prevladujoča, tuja rasa sklonila. To veliko prekrasno mesto pa je popolnoma v oblasti tujega kapitala, hrvatsko je menda samo uradništvo in pa tisti drobni, najnižji ljudje, ki služijo. Šla sva v kavarno, nemška govornica, tuji obrazi, krivonosi, parfimirane, rejene »dame«, »Börsezeitung«, »Trgovački list!« Nato sva se zopet zatekla med knjigarnice, za katerimi živi boljši del na-

decembra 1921. v Gaimbrinovi dvorani odločno

protestiramo

proti centralizaciji obrtnih zadrug v Ljubljani, ker to postopanje ne odgovarja obstoječemu obrtnemu redu, ne odgovarja pa tudi praktičnemu pomenu strokovnih zadrug, kar si dovolj jemo s sledečim utemeljevanjem:

Glede na nezakonitost opozarjamo, da se vedno obstoji za Slovenijo obrtni red, ki v §§. 111 in 111a jasno določa, da se smejo teritorialne zadruge in zadruge strokovnih skupin ustanovljati le, če v to privoli pripadajoča zveza obrtnih zadrug, dotična zadruga od nosno večina prizadetih.

Pri snovanju prizadetih strok, katere naj bi pripadale centralni zadrugi v Ljubljani, pa se ni ne zveza v Celju, ne prizadete zadruge povprašale in gotovo je, da bi se tudi odklonilno izjavile. Še manj pa so se povprašali prizadeti, ki so nedvomno na tej zadevi najbolj zainteresirani. Naredbe deželne vlade od 19. novembra 1919. pa za more poglobljena načela obrtnega reda ne pospešiti ne pa spremeniti, ker nikakor ne gre, da bi po naših organizacijah bili edine odloki pokrajinske in države odnosno mnenje našim štajerskim interesom ne posebno naklonjene ljubljanske trgovske in obrtne zbornice kompetentno.

Iz stališča praktičnega pomena je brez dvoma jasno, da prizadete strokovne obrtne zadruge za celo Slovenijo svojem namenu ridi prevelike obseirnosti in prevelike gddaljenosti do Ljubljane ustrezati ne more. Najvažnejši namen zadrug bi ostali na tak način neizpolnjeni in vse spoštovanje in ljubezen do zadrug zginito bi iz sre obrtništva s trenutkom, ko se jih sili v korporacijo, ki že v naprej obljublja postati mrtvilo. Če se nadalje pomisli, da se bode prav kmalu iz nacionalno-ekonomskih ozirov Slovenijo delilo v ekonomskih oblasti v Mariboru, kot gospodarski centrum severne Slovenije edino služiti more in da je isto edino praktično.

Globoko prepričani o potrebi strokovnih zadrug izjavljamo prizadeti opirajo se na imenovane razloge, da bomo osonovali lastne in samostojne obrtne strokovne zadruge, ki borejo dovolj velike in v stanu, da svojim namenom v polni meri zadostijo, obenem izjavljamo, da k snujočim se ljubljanskim zadrugam iz navedenih vzrokov pristopiti ne moremo.

Prosimo, da se ta naš protest vzame na znanje, posimo nadalje, da zveza obrtnih zadrug tozadevno intervenira v Ljubljani, ter da tudi Slovensko obrtno društvo v Mariboru podvzame potrebne korake ter nam pripomore do svobode pri naših lastnih organizacijah.

Maribor, dne 11. dec. 1921.

roda. Opolne pa sva se umaknila v skromno gostilno »Morskvo«, last ruskega begunca, ki je napravil tam prav skromen, a prijeten domek svojim sotrpnom. Marljiv, kot prava slovenska gospodinja, streže sam svojim dragim gostom z drugimi Rusi. Prihajajo pošasi, trudnih korakov, možje, žene, s tiho voljo sključen, a vendar klubujoči usodi, ker se verujejo v vstajenje. Ne moreš se ubraniti težkih misli, če jih gledaš in poslušas pritajeno šepetanje, ne moreš se ubraniti čustev in solz, ki te duše nekje v globini, zato in sva hujala z jedjo, da prideva ven na solnce...

In z mislijo na nje, bedne, trpeče sem izstopil v Mariboru. Hodijo, blodijo, kot so blodili morda naši bratje Srbi, ko jih je usoda gnala čez albanške gore. In takso blodili naši begunci, ko je njihova zemlja trepetala pod ognjem. In dars komaj se razumevamo vso to usodo. Ravno tako hitro smo pozabili tudi težke dneve naše temne minulosti, svoje ideale in sanje iz polpreteklih dni. Prav zato tako težko razumevamo Beograd! Treba je torej, da mu stojimo bližje, da si pogledamo iz oči v oči, da si sežemo v roke, odpremo svoj duše, mislimo in zopet: pošteno hočemo! Potem pa bomo takoj vedeli, da smo si res bratje z isto voljo, z istim ciljem!

Politične vesti.

* Stanje ministrske krize. V soboto se je situacija zopet poslabšala. Demokraci so stavili tri predloge za razdelitev portfeljev. Ti predlogi pričajo, da demokraci računajo s partizansko občutljivostjo radikalcev in so voljni iti celo dalje, kakor bi šla na njihovem mestu katera druga stranka, samo da likvidirajo sedanjo vladno krizo. G. Davidović je ponudil g. Pašiču ministrijsko predsedništvo, nofranje ministristvo pa bi naj zasedel demokrat, ki bi bil vsem vladnim strankam po godu. Radikalci so odbili koncesije demokratov in vztrajajo na svojem trmastem stališču, da jim gre vodilna vloga na vladi. Demokratom bi radi vsilili podrejeno vlogo, dasiravno imata obe skupini približno enako moč. To trenje med obema enako močnima silama je že opetovano povzročilo krizo in jo podaljšuje tudi tokrat. Krivda ni na demokracih, ki imajo jasen in precizen program in znajo, kaj hočejo, ampak so krivi radikalci, ki neprestano kolebajo semintja, se cepe v posamezne struje in danes anulirajo to, kar so sklenili včeraj. Radikalni kongres je pričel v nedeljo (11. decembra). Zdi se, da radikalni kaderji namenoma zavlačujejo rešitev krize in razčiščanje položaja, ker čakajo na odločitev glavnega kongresa. Po sedanjem razpoloženju soditi bo ta kongres zelo buren ter bo odločil bodočo politiko radikalne stranke. G. Davidović je bil v soboto zopet pri kralju in mu poročal o situaciji. Med tem se je razširila vest, da je g. Pašič nenadoma zbolel in da ne bo mogel prisostvovati kongresu svoje stranke. Kot značilno se navaja, da je bilo pri kralju v avdienci zaporedoma več generalov. — Čas je že, da se razčisti in ustali naše partizansko življenje. Vzglj temu, da je pot državne politike popolnoma jasna, se skušajo radikalci izogniti sedanjim smericam in ne ozirajo se na težavni položaj, v katerem se nahaja država, delajo poskuse s strankarsko hegemonijo. Strankarji se pulijo za portfelje, državni sovražniki pa vedno bolj izpodkopljejo temelje narodnega ujedinjenja.

* Posredovanje v grško-turškem sporu. Prihajajo dni se vrši v Parizu konferenca ministrov za zunanje posle vseh velešil, na kateri se bo posvetovalo o posredovanju v grško-turškem sporu. Te konference se bo udeležil, kakor poroča rimska »Tribuna«, tudi italijanski zunanji minister markiz della Torretta.

* Vprašanje Tihiega oceana. V oficelnih ameriških krogih se govori, da se bo vprašanje zveze med Ameriko, Anglijo, Francijo in Japonsko na Tihem oceanu ponovno pretresalo. Če se bo desegel sporazum, ga bo predsednik Harding predložil ameriški senatu. V tem slučaju se ne gre za vojaško alianco ali antanto. Te štiri države se obvežejo, da se bodo reševala oceanska vprašanja skupno.

Dnevna kronika.

— Slovensko šolstvo v neodreženem ozemlju. Italijanski poslanik v Beogradu je nedavno zatrjeval, da so pri tožbe o šolski mizeriji v Primorju ne utemeljene. Da je pa vsa ta izjava le prazna fraza, priča dejstvo, da je še danes zlasti ob morju 63 bivših slovenskih oziroma hrvatskih šol zaprtih ali pa poitalijančenih. Tudi družba sv. Cirila in Metoda do danes še za nobeno svojih 28 šol v Primorju ni dobila dovoljenja za otvoritev. Po nekod je dosegla dvatisočletna kultura že tak vrhunec, da pretepajo orožniki kmete, ki nečejo vpisati svojih otrok v italijansko šolo. Na ta način hoče italijanska vlada vršiti raznarodovalni proces od morja v zaledje.

— Imenovanje v železniško-policijski službi. Na podlagi uredbe o regulaciji položaja in plač policijskih uradnikov so imenovani: na Jesenicah: za komisarja železniške policije Vojislav Čirovič, za pomočnika Anton Bata-geli; v Mariboru: za komisarja dr. Radoslav Brenčič, za pomočnika Živan Pantič in Karel Suša; na Rakeku: za komisarja Alojzij Krmeč, za pomočnika Rado Zaklanovič; v Cerkljici: za pomočnika Danilo Vink; v Gornji Rad-

goni: za komisarja Joso Karabajič; v Čakovcu: za komisarja Milan Kolar, za pomočnika Anton Kronj.

— Za božičnico pri Sv. Duhu na Ostrem vrhu je daroval g. Ferdo K. 20 K. Srčna hvala in obilo posnemovalcev.

— Ukinjenje občinskih sodišč za pobijanje draginje in maksimalnih cen! »Službene Novine« z dne 8. dec. t. l. prinašajo razpis ministristva socialne politike na vse pokrajinske uprave, velike župane in okrožne načelnike, da se takoj ukine delovanje sodišč za pobijanje draginje, ker je tretja sekcija zakonodajnega odbora odločila, da se imajo ta sodišča ukiniti in njihove funkcije prenesti na redna sodišča. — Trgovska in obrtniška zbornica opozarja vse interese, da je ta naredba že od 8. decembra t. l. v veljavi.

— Planinci, ki ste že uživali krasen razgled od naše severne trdnjave Sv. Duh na Ostrem vrhu, spomnite se z malim darčkom bedne obmejne šolske dece pri Sv. Duhu, ki priredi v nedeljo 18. decembra božičnico. Darove (obleko, obutev, šolske potrebščine ali denar) sprejema »Tabor«. Vsak najmanjši dar dobrodošel! Darovi se priobčijo v »Taboru«.

— Nov dnevnik v Osijeku. V kratkem začne izhajati v Osijeku nov, izvenstranski dnevnik pod naslovom »Osiječki Dnevnik«.

— Dovoljen izvoz konj. Gospodarsko-finančni komite ministrov je na svoji seji dne 5. t. m. sklenil, da se dovoli izvoz 3000 lahkih konj proti plačilu predpisanih taks, preko carinarnice, ki jih določi ministristvo za kmetijstvo. Na podlagi tega sklepa gospodarsko finančnega komiteja ministrov je ministristvo za kmetijstvo in vode določilo, da se ima odobreni kontingent 3000 lahkih konj izvoziti preko nastopnih carinarnic: V Gjevrgeliju, Bitolju, Gruzni in Mariboru po 500 konj, preko carinarnice v Rakeku pa 1000 konj. Carinarnicam je naročeno, da se izvoz konj dopusti v določenem številu od dneva objave te naredbe v »Službenih novinah« tokom dveh mesecev po objavi na način, kakor je predpisan po pravilniku za izvoz že prej dovoljenih kontingentov konj.

— Število prebivalcev največjih držav na svetu. Po svetovni vojni so se vršila skoro v vseh večjih državah ljudska štetja, iz katerih posnemamo, da znaša prirastek Anglije 4.7%, Japonske 13.6%, Združenih držav 14.9%, dohiti izkažuje Francija nazadovanje za 5.5% skupaj z novimi anektiranimi provincami, brez teh pa za 8.8%. Anglija šteje potem (brez kolonij in dominionov) 42,916,482 prebivalcev; Francija 36,084,266 preb.; Japonska 60,191,462 preb.; a Združene države 105,740,026 prebivalcev.

— Veliki požar v Carigradu. V sredo ponoči je izbruhnil v carigradskem hotelu »Alhambra« požar, ki se je kmalu razširil na vso okolico. Ves trud, obvladati ogenj, je bil zaman. Šele včeraj popoldan se je posrečilo zavezniškim četam, ogenj omejiti. — Mnogo italijanskih vojakov je našlo smrt v hiši, kjer so bili nastanjeni in katera se je vsled ognja zrušila ter pokopala pod razvalinami vse speče vojake.

— Said-Halim-paša umorjen. Bivši veliki vezir Said Halim-paša je bil v četrtek v Rimu pred svojim stanovanjem v neki posttranski ulici umorjen. Morilec ga je ustrelil v trenutku, ko je izstopil iz kočije. Kroglja mu je prebila čelo ter je bil na mestu mrtve. Sumi se, da je Said Halim-paša postal žrtev armenske osvete, kateri je svojčas podlegel tudi Talaat-paša v Berlinu. Said Halim-paša je bil veliki vezir od l. 1913. do 1917. Skupno žnjim sta bila v kabinetu Enver-paša in Talaat-paša.

— Poljska kupčija z jajci. Poljski trgovci izvažajo izredno veliko jajc v Francijo. Na Poljskem stane jajce 15 poljskih mark ali v francoski valuti 18 centimov 12 jajc. Ker se po sedanjem kurzu plača za 100 poljskih mark samo 10 francoskih centimov. Po tem stane 1440 jajc 21.600 mark ali 21 francov 60 centimov. Toda poljski trgovci jih prodajo v Franciji po 570 frankov. Gotovo »ein feines Geschäft«.

Mariborske vesti.

Maribor, 12. decembra 1921.

m Pomanjkanje vode v mestnem vodovodu. Odkar ima Maribor vodovod še ni bilo takega pomanjkanja vode, kakor letos. Prebivalstvo se poziva k varčnosti, razni obrati pa trtijo vode nemoteno po nepotrebnem. Za danes omenimo le južno železnico, ki porabi le za premikalne stroje na obeh kolo-dvorjih še sama dnevno 150 kubičnih metrov vode iz mestnega vodovoda na škodo prebivalstva. Desetletja so dobivali premikalni in drugi stroji vodo v kurilnici iz Drave, kar je bilo tudi za južno železnico ceneje. Opozarjamo torej mestno občino, da to v bodoče odpravi.

m Hotelir Friedl in »Deutsches Volksblatt«. Nedeljski »Deutsches Volksblatt« nas zopet napada, ker smo si dovolili v listu javno ožigosati nelojalno, zagrizeno postopanje lastnika hotela »Meran« g. Friedla, čigar nemčurska strast sega tako daleč, da je odpustil edinega slovenskega uslužbenca, katerega je bil osumil, da je lanciral v naš list notico o ščuvanju natakara Radija proti srbskim gostom. Mi smo izrecno označili, da do-ličnik ni v nikaki zvezi z dopisom, katerega nam je prinesel slučajno navzoči gost; vzlic temu je g. Friedl vrgel edinega slovenskega uslužbenca na cesto. G. Friedl velja kot eden najzagrizenejših Nemcev v Mariboru in se je moral že opetovano zagovarjati pred sodiščem radi svojih pretemperamentnih nastopov proti Slovincem. Vprašamo samo našo javnost: Kaj bi se zgodilo Slovincu, če bi se v Gradcu, v Trstu ali v Gorici obnašal tako izizzvalno, kakor se obnaša g. Friedl v Mariboru. Upamo, da bo vsakdo našel primeren odgovor. »Deutsches Volksblatt«-u pa smo odgovorili stvarno in principijelno v sobotnem uvodniku. Dalje se s tem listom ne bomo prerekali, ker so naša načela in njegova demagogija nepremostljivo razhajajo.

m Društvo jugoslov. akademikov v Mariboru. Vabimo vse člane, da se sigurno udeležijo važnega sestanka, ki se vrši v torek, 13. decembra ob 20. uri v društvenem lokalu.

m Občinsko sodišče za pobijanje draginje. Z ozirom na povišanje cen moke je obč. sodišče za pob. drag. določilo izpremembo cene žemljam v toliko, da se smejo od 12. t. m. prodajati po 1 K, žemlje iz moke 0, ki morejo tehtati 450 gramov. Gostilničarjem ostane dosedajni 10% povišek. Ostale maksimalne cene so za enkrat neizpremenjene. — Maksimiranje drobnega peciva se je odložilo do rešitve vprašanja zgradbe občinske pekarnice.

m Mariborsko sejmsko poročilo. Na svinjski sejem dne 9. t. m. se je pripe-ljalo 68 prašičev. Cene so bile sledeče: mladi prašiči 4 tedne stari komad K 120—150; 5—6 tedne stari K 200—250; 6—8 tedne stari K 260—350; 4—6 mesecev K 700—850; 8—10 mesecev K 1200—1600; prašiči 1 leto stari K 2500—3500; 1½ leta stari K 4000—4500; plemenske svilje kg. žive teže 28—30; polpitane, kg. mrtve teže K 34—40.

m KLUB-BAR. Otvoritev dne 15. decembra. 1954.

m Kavarna Central. Danes koncert salonskega orkestra Perc-Comelli, začetek ob 8. uri. 1751

Ptuj.

Zanimiva sodna razprava v Ptuj. Dne 3. t. m. se je vršila pred kazenskim sodiščem v Ptuj zanimiva obravnava, ki jasno osvetljuje ptujske renegate ter njihovo zagrizenost in hudobnost. Dne 9. 5. t. l. se je vršil občni zbor gremija trgovcev v Ptuj, ki se je pa vsled naštosti renegatov razbil, oziroma je bil razpuščen po vladnem zastopniku. Po tem občenem zboru staznana renegata Spruschina (češkega pokoljenja) in trgovca Kovačec v kavarni »Evropa« napadla in žalila večjo družbo Slovincem. Radi tega sta zavedna gg. B. in K. vložila proti omenjenima tožbo radi žaljenja časti. V septembru t. l. se je vršila razprava, pri kateri sta bila Spruschina in Kovačec tudi kaznovana. Tri mesece za omenjenim dogodkom v maju, to je meseca avgusta pa sta vložila Spruschina in

Kovače proti gg. K. in B. iz masčevalnosti pri državnem pravdnistvu v Mariboru ovadbo radi težke, smrtonosne telesne poškodbe. Zdravniško spričevalo jima je spisal dr. Scheichenbauer. Pri razpravi pa so prišla na dan lepa protislovja; original spričevala je izginil, priložen pa je bil le prepis nekoga spričevala o — blatu. Kam je izginil original, nista vedela niti tožitelja, niti njiju zastopnik, niti zdravnik dr. Scheichenbauer. Dva sodna zdravnik, ki sta ovaditelja preiskala, nista našla niti sledu kakke lahke, še manj pa težke poškodbe. Zaslisane priče so izpovedale, da niso videle, da bi se bil g. K. koga dotaknil, g. B. pa je le v silobranu Spruschina odrinil od sebe. Na ukaz državnega pravdnistva je policijska oblast izvršila pred obravnavo poizvedbe. Tej sta Spruschina in Kovačec izjavila, da sta ju K. in B. metala ob tla ter suvala z nogami in tepla — pred sodiščem sta pa izpovedala, da sploh nista bila na tleh. Kovačec je zatrjeval, da sta mu bila izbita dva zoba. Zdravnik mu je napravil spričevalo, pa ga je vrgel preč, ker ne zahteva nobene odškodnine. Kdo ga je vdaril ne ve, najbrže pa eden obeh obtožencev. Spruschina je povedal, da je imel za teklo brado in smrtno poškodbo na je-trahi, tri mesece ni mogel delati ter bil vedno v smrtni nevarnosti. Vendar pa ga to ni motilo, da bi ne posejal gosti-ter si je že takoj drugi dan po »pretepu« privoščil v gostilni Vouk južico itd. Kot odškodnino je zahteval 20.000 K za zamudo časa, 2000 K za bolečine in še več drugega. Sodna zdravnik sta ugotovila, da ima Spruschina res nabrekli jetra, toda to vsled prevelikega vživanja alkohola. Razprava je bila preložena, da se zaslisi nove priče. Obtoženca bosta gotovo oproščena. Vprašanje pa je, kaj bo državno pravdnistvo storilo proti dr. Scheichenbauerju, ki je izdal spričevalo teške telesne poškodbe, ne da bi napisal sodbo. Obtoženca bosta iskale zadoščenje pri zasebnih vdeležencih. O drugi razpravi bomo še poročali.

Narodno gledališče.

Repertoar:

Torek 13.: Knoblauch „Favn“. Abonnement B.
Četrtek 15.: O. Nedbal „Poljska kri“. Ab. C.

Kultura in umetnost

x Koncert Rumpel - Kačerova. Kakor čujemo, priredi operni pevec Emil Rumpel skupno s koncertno pianistko Maro Kačerovo dne 5. januarja 1922. vokalni in klavirski koncert. Aranžma še prevzelo pevsko društvo »Svoboda«. Podrobnosti o tem koncertu, na katerega opozorimo cenj. čitatelje že danes, priobčimo prihodnjič.

Ne pozabite naročnino!

Iščem dva pomočnika

In sicer prvevrstne moči, zmožna manufakture, železnine in špecerije, kateri naj s pričevali vposljuje oferte ter navedejo reference. Vstop eden takoj, drugi s 1. jan. 1922. Tudi se z istim datumom vsprejme in močen trgovski vajenec iz poštene hiše ter blagajničarka, ki mora imeti trgovski tečaj. 1977 2-2

Podpirajte slovenske tvrdke!

Najboljša

Ljutomerska vina

ima v zalogi

tvrdka Lovro Petovar, Ivanjkovci

katera ima

1963 5-5

lastne vinograde v Jeruzalemu.

ŠAH.

Match Celje—Maribor. V matchu med celjskim in mariborskim šahovskim klubom, ki se je vršil včeraj 11. t. m. v Celju, je zmagal Maribor z rezultatom 7½ : 4½. Podrobno poročilo prinesemo prihodnjič.

Sokolstvo.

o Križevci pri Ljutomeru. Kakor povsod po Jugoslaviji, napreduje sokolska ideja tudi pri nas na Murs. polju. V nedeljo, dne 27. novembra t. l. se je vršil pri nas ustanovni občni zbor »Sokola v Križevcih«. Z istim dnem je prenehal delovati v Križevcih sok. odsek Ljutomerskega društva. V odbor novega društva so bili izvoljeni: brat Fr. F. Lebar, starosta; A. Peršič, podstarosta; A. Vunderl, načelnik; odborniki: br. Skuhala Fr., Hauptman Igo, Kosi J., Vavpotič A., Vrabl L., Vrabl H., Jetera A., Babič J.; sestre Vrabl Julka, Muhič Anica. Namestniki: br. Fr. Žitek, Vek. Muhič, A. Stakove. Za preglednike: br. Fr. Križanič in J. Prelog.

Gospodarstvo.

g Dobava pohištva, raznih instrumentov in utenzilij za laboratorij, perila, zdravil, desinfekcijskih sredstev in aparatov za Pasteurjev zavod v Novem Sadu. Predmetni oglas je interesantom v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled. Pismena ofertna licitacija se vrši 15. decembra t. l. ob 11. dopoldne v pisarni Zdravstvenega odseka v Novem Sadu.

Porotno sodišče.

Maribor, 12. decembra 1921.

Požigalec Filip Ravter.

Kot prvi obtoženec tekočega zasedanja porote je sedel na zatoženi klopi 62. letni, sivolasni Filip Ravter, želar v Segovcih. Imenovan se je l. 1913. priženil k vdovi Julijani Hammer. Ni pa našel tam posestva, temveč pogorišče, katero je potem popolnoma sam zopet pozidal in popravil. Toda sreče na novem domu ni našel. Žena in njen sin, 15. letni Anton Hammer, sta grdo postopala z njim. Prepri so bili na dnevnem redu. Vsled teh razmer sta se že l. 1919. ločila. Žena mu je izplačala 3400 K in on je šel po svetu. A ne dolgo. Čez leto dni, l. 1920. se je zopet vrnil k ženi, pa tudi tokrat ni imel več sreče. Žena in njen sin sta ga zapostavljala in mu povsod nagajala. Končno ga je žena celo ovadila, da ima doma orožje. Radi tega je bil obsojen na tri dni zapore ter dobil dne 9. sept. t. l. pozivnico, da odsedi do kazni. To je Ravterja zelo razburilo in seveda se je vnel zopet prepri. Okoli 19. ure je prišel domov, a žena mu ni hotela odpreti

hišnih vrat. Odšel je k sosedu, ter se čez nekaj časa zopet vrnil. A tudi takrat je zamen trkal. To ga je tako razkačilo, da je šel v steljak, zažgal tam neko cunjjo ter jo vtaknil v slamo. Tako je izbruhnil požar, ki je uničil vse gospodarsko poslopje, hleve in poljsko orodje. Zgorelo je tudi 10 stotov sena in večina poljskih pridelkov, le živino so rešili. Sum je padel takoj na obtoženca, katerega so že drugi dan odvedli orožniki v zapore ter se je moral danes radi požiga zagovarjati pred poroto. Kot priča je bila zaslšana sosedka Ana Hreberič in žena obtoženca, ki pa se je pričevanju odrekla. Obtoženec je krivdo priznal, ter se zagovarjal, da je storil to le radi tega, ker je žena z njim grdo postopala, dasiravno je on postavil hišo in uredil gospodarstvo. Porotniki so krivdorek soglasno potrdili ter je bil obsojen na tri leta težke ječe. Razpravo je vodil sodni svetnik g. dr. Posega, obtoženca pa je zagovarjal (ex offio) g. dr. Leskovar.

Uboj v Ivajncih.

Kot drugi je sedel na zatoženi klopi 22letni krojaški pomočnik Peter Zorko iz Ivajncev. Dne 25. septembra 1920. zvečer so popivali fantje iz Ivajncev in Grabonoš v gostilni Antona Slogoviča v Ivajncih. Kakor je že v naših krajih navada, se fantje iz sosednih vasi grdo gledajo in prepirajo med seboj. Tako je bilo tudi tukaj. Ko so bili vsi že precej vinjeni, je postal 20 letni Franc Trstenjak iz Ivajncev korajžen ter je začel izzivati z »aufbiks«. Grabonošanom to seveda ni bilo dovolj in so zahtevali mir. Eden je celo predlagal, naj spišejo, kar še imajo, potem pa naj gredo domov. Nekaj časa je bilo zopet mirno, a kmalu je Trstenjak iznova izzival z aufbiks. Kmalu bi se bili zgrabili, a Krčmar jih je pomiril. Nalokrat prihi v sobo eden izmed ivajncških fantov ter pove, da nekdo njihovega tovariša na cesti pretapa. Urno so vsi planili na prosto. Zunaj sta se spoprijela izzivac Trstenjak iz Ivajncev in 20. letni Matija Vrbnjak iz Grabonoša, ki je zadal Trstenjaku z nožem tri rane na glavi. Tu je pristopil tudi obtoženec Peter Zorko ter hotel oba pomiriti, toda Matija Vrbnjak je zamahnil z nožem tudi proti njemu ter mu prerezal suknjo na rami in ga ranil na levi roki. To pa je Zorkota tako razdražilo, da je skočil v gostilničarjevo dvorišče po nad 1 m dolg, precej debel drog ter udaril Vrbnjaka s tako silo trikrat po trebuhu, da mu je vsled tega udarca počilo tenko črevo ter je dva dni pozneje umrl. Kot priča so bili zaslšani brata Franc (21 let) in Jakob Domanjke (19 let) ter Franc Trstenjak (20 let) iz Ivajncev in Fran Korošak (21 let) iz Grabonoš. Porotniki so vprašanje na uboj z 10 glasovi potrdili, vsled česar je bil Peter Zorko obsojen na 18 mesecev težke ječe.

Podpirajte Jug. Matico!

Brzojavna poročila

Občinski volilni red za Vojvodino.

LDU Beograd, 11. decembra. V prostorih notranjega ministristva je bila danes konferenca radikalnih in demokratskih poslancev iz Vojvodine, ki so se razgovarjali o zakonskem načrtu za občinske volitve. Radikalci so zahtevali, naj se ostanek količnika prepusti najmočnejši stranki in naj se volitve vrše po načelu zakona, ki velja za parlament. Tudi narodnim manjšinam je priznana volilna pravica.

Napad na urednike „Republike“.

LDU Zagreb, 11. dec. „Jutarnji list“ poroča iz Beograda, da so snoči v sredini Beograda neznani zlikovci v civilni obleki pretepli glavnega urednika „Republike“, dr. Ikoniča in urednika Pavloviča, ki sta se vračala iz hotela „Slavija“. Napadalcu so ju vrgli ob tla in ju pričeli tako obdelovati, da so Pavloviču zlomili desno roko, dr. Ikoniču pa so vsled zausnic popokale ušesne mrenice, tako, da obstaja nevarnost, da izgubi sluh.

Washingtonska konferenca.

LDU Washington, 10. decembra. (Agence Havas.) V plenarni seji razorožitvene konference se je Viviani v imenu Francije pridružil pogodbi štirih velesil glede Tihega morja. Izjavil je, da bo Francija šele po ratifikaciji pogodbe prevzela obveznosti kakor bo tudi izvajala pravice, podeljene ji po dogovoru. Viviani je naglašal moralno vrednost pogodbe in je izrazil mnenje, da pristop štirih velesil zadošča, da se zajamci in obvaruje mir. Nato je izjavil Balfour, da ga veseli, da so se Zedinjene države in Francija pridružili skupni pogodbi med Anglijo in Japonsko. Pogodba štirih velesil pomenja konec angleško-japonske zveze. Izginila je sedaj sumnja, katero bi mogla vzbujati angleško-japonska zveza.

Irci nezadovoljni s sporazumom.

LDU London, 11. decembra. (Reutersjev urad.) Razkol med sinfajnovci je glavni predmet splošnih razprav. Voditelj sinfajnovske delegacije v Londonu, Griffith, ki so ga smatrali za gonilno moč sinfajnovskega gibanja in ki je sedaj podpisal pogodbo z Anglijo, je po odklonitvi pogodbe po de Valeri izjavil, da vztraja pri tem, kar je podpisal. On sodi, da bo pogodba med Irsko in Veliko Britanijo podstava za mir in prijateljstvo med obema narodoma.

Stavka v Drvarju.

LDU Zagreb, 11. decembra, „Jutarnji list“ poroča iz Drvarja, da je celokupno delavstvo gozdno-industrijskega podjetja Weberlin Drvar pričelo z mezdno stavko. Stavka okoli 3000 delavcev.

Glavni urednik: Radivoj Rehar.

Odgovorni urednik: Rudolf Ozim.

Mala oznanila.

Poročeni par brez otrok vzame v oskrbo ali za svoje deklico (siroto) v starosti 10 do 11 let. Hotel „Maribor“, soba št. 10. 1991

Stanovanje: 2 sobi in kuhinja v sredini mesta Ljubljana, se zamenja z istim v Mariboru. Poizve se v gostilni Matr, Maribor, Frankopanova ul. št. 25. 1988

Kupi se pianino. Hotel „Maribor“, soba št. 10. 1990

Trgovina z mešanim blagom v manjšem obsegu, se prodaja ali da v najem. Ponudbe: Aleksandrova cesta št. 45, vrata 3. 1978 3-2

Mobilirano zračno sobo išče soliden bančni uradnik, po možnosti s popolno oskrbo in električno razsvetljavo. Ponudbe pod „Soba“ na oglasni zavod J. Sušnik, Slovenska ul. št. 15. 1984 2-2

Posestnikova hčerka, 30 let stara, se želi omožiti s profesorom; ki bi imel nekoliko premoženja. Le resne ponudbe pod št. 1937 na upravnistvo „Tabora“. 1987

Upravnika

za dnevnik se išče. Če mogoče mlajši upokojenec. Vstop takoj. Prošnje z navedbo referenc in s pričevali je nasloviti na ravnateljstvo Mariborske tiskarne, Maribor. *

Pavel Nedog

čisti

barva

obleke in blago vsake vrste v najkrajšem času.

MARIBOR

Gospodsk. ulica št. 33.

Velika kavarna.

Torek!

13. dec.

Torek!

ELITNI KONCERT

:: povečanega orkestra ::

:: prof. Kubičeka. ::

Posebni program.

Ocarinjenje!

Vse v to stroko spadajoče posle izvršuje točno in kulantno od trgovcev ustanovljena

„Orient“ d. d., Maribor

Telefon št. 90 Meljska c. 12 Telefon št. 90

10-1 in njena 1911

podružnica v Ljubljani, Sv. Petra cesta 27.